

>> Pere Puigbert.

El vent que ens mou a Temporada Alta d'enguany

«M'apassiona crear poesia a través de la càmera (quan gravo) i a través del muntatge de les imatges (quan edito).» Director i editor audiovisual compromès amb una mirada poètica sobre el paisatge, a Pere Puigbert no li fa por convocar la bellesa. Una paraula que, lluny d'impostures romàntiques, troba en la presència de la natura. Fins avui, tots els seus projectes s'identifiquen, es reconeixen, com passa quan es té una mirada pròpia. El seu cinema va arribar l'octubre a Temporada Alta, on va projectar *El vent que ens mou*.

Pere Puigbert: això és cinema

Text > CRISTINA MASANÉS

Fotos > ARXIU DE PERE PUIGBERT

Tothom que té una relació propera amb la natura sap que, contra tot relat que defensa que les coses (i també la natura) tenen un inici i un final, la vida funciona circularment. Primavera, estiu, tardor, hivern i tornem-hi, amb la mateixa circularitat de sempre, la que ens uneix a totes les generacions que ens precedeixen. Llavor, planta, flor, fruit. Evaporació, pluja, descens fluvial i

arribada al mar. I així podríem continuar amb tots els fenòmens vius que avancen seguint la lògica del retorn etern.

Pere Puigbert construeix el seu cinema a recer d'aquest antic pantheisme. Nascut a Ventalló l'any 1983, lloc on viu, és fill de l'escriptora Núria Esponellà i de l'enginyer tècnic agrícola i divulgador del món agrari Pere Puigbert. Un cineasta que situa la càmera allà on la natura es desplega.

No tan sols per la selecció dels temes (riu, vent, arbre, gestos quotidians que apleguen generacions...), o pels noms amb què designa les seves propostes (*Anima naturae, Fluvius, Phantasma*), o per la seva aposta per la lentitud i per deixar que les coses siguin, sinó per saber capturar, com pocs, aquest subtil i incessant moviment que té tot el que existeix. Per tot plegat, i per més coses que una mirada receptiva i aten-

Un cineasta que situa la càmera allà on la natura es desplega. Sap capturar, com pocs, aquest subtil i incessant moviment que té tot el que existeix.

>> Imatges de la pel·lícula
El vent que ens mou.

>> *Imatges de la pel·lícula El vent que ens mou.*

ta sabrà llegir en les seves propostes, el seu cinema mostra una gran coherència.

Un vent interior

Cineasta i docent a l'Escola Universitària de les Arts de Girona, des del seu primer curtmetratge, l'any 2005, *Intimitat compartida*, ha realitzat curts, migs i llargmetratges, així com projectes audiovisuals expositius per a museus. Si bé se'l situa dins el gènere, feliçment revalorat, del documental, ell mateix aclareix: «Intento desconstruir

els prejudicis que el cinema documental arriba a tenir i fer un treball que sigui híbrid. El meu món és un món imaginat, no retrato la realitat tal com és. Intento donar-hi un prisma poètic per apartar-me del naturalisme. Les meves propostes també es podrien vincular, d'alguna manera, a la ficció». En aquest sentit, el crític Miguel A. Reina ja comentava, sobre la tasca de Puigbert: «És un treball de direcció subtil que estableix connexions entre diferents generacions i que encaixa en el documental com podria encaixar

en la ficció, perquè construeix vides pròpies a partir de les vides que el director coneix».

L'any 2021, Pere Puigbert va presentar el seu primer llargmetratge amb l'Empordà com a teló de fons, titulat *El vent que ens mou*, i que es va poder veure l'octubre passat a la Sala Truffaut de Girona. Rodat a principalment a Ventalló, ressegueix el cicle del conreu de la poma en una terra amb una presència, insistent, del vent, un fenomen atmosfèric que acaba prenent una densitat humana, com mostren les escenes de Puigbert, que uneixen en un tot persones i paisatge. «La intenció inicial era fer un llargmetratge sobre el vent en sentit físic, però em vaig adonar que no s'entenia sense el vent interior. Va ser així com el vent exterior es va transformar: em va ajudar a connectar amb les persones, que tenen un vent interior que les mou». El film va ser seleccionat en el Festival Internacional de Cinema de Guadalajara 2021 i premiat amb el DOC. España (millor documental nacional) de la Setmana Internacional de Cinema de Valladolid, la SEMINCI, i amb el Premi Latitud (millor documental iberoamericà) al DocsBarcelona. Altres projectes del cineasta també han estat premiats a Eslovàquia, Madrid i Girona.

Dos anys abans, el 2019, havia presentat un projecte audiovisual a diferents museus de les comarques de Girona: *Fluvius*, un film i una instal·lació expositiva que resseguien el curs del Fluvià, aquest riu que neix a

>> *Com-s'ha-fet d'El vent que ens mou.*

>> Cartell d'El vent que ens mou.

la Garrotxa i que arriba al mar a l'Alt Empordà. De fet, la paraula llatina *fluvius* deriva del verb *fluere*, que vol dir precisament 'fluir'. Abans, l'any 2014, va presentar a diferents espais de Girona, Figueres, Perpinyà, Castelló d'Empúries i Torroella de Montgrí *Anima naturae*, una sèrie d'escenes audiovisuals plantejades com haikus, en les quals situava la càmera a sis ubicacions genuïnament empordaneses: la costa del Montgrí, els aiguamolls de l'Empordà, les Salines, el coll de Faig, el cap de Creus i el puig Neulós nevat. Tan senzill com situar-se en el cor d'un paisatge i pitjar *on*. Només així, deixant que la natura sigui, se'n pot capturar l'ànima.

Quan el temps guia la imatge

Roures i pomeres, camps espolsats pel vent i raconades fluvials, fades i fantasies, nens que parlen amb les besàvies i intimitats compartides. Amb una càmera quieta i sovint sense música, amb la natura com a so. L'aposta narrativa i visual de Pere Puigbert és una

opció de risc. Si bé se l'ha relacionat amb referents com ara Abbas Kiarostami o Víctor Erice, ell mateix aclareix: «Més que referents de cinema, a mi em ressona especialment la literatura russa. M'ha ajudat molt a aprofundir, per l'amplitud de la seva mirada. Un dels meus llibres és *l'Idiota* de Dostoievski, en què a la gent noble i bona se la titlla d'idiota».

Puigbert treballa sovint amb primeríssims plans, quasi tàctils (sobretot amb les persones: l'arruga d'una mà, dos dits que es freguen...) i amb una gran sensibilitat a l'hora de mostrar el paisatge. Però, si alguna cosa destaca de la seva poètica visual és l'aposta perquè sigui el temps mateix qui condueixi la imatge, el temps amb què la natura avança. Més que la lentitud, que també, és la manera de situar la càmera, tan a prop de les coses, al lloc precís per sentir el vent o per acariciar els objectes, per tocar-los, com qui diu. Per deixar que siguin, en la seva estricta immediatesa, en el seu existir o esdevenir. I és precisament en aquest transcurs que mostren la seva enorme riquesa estètica.

La poesia i la bellesa

A més d'aquesta particular relació amb el temps, les propostes de Puigbert mostren també un compromís amb la bellesa. Perquè, contra el que podria

Treballa sovint amb primeríssims plans, quasi tàctils (sobretot amb les persones: l'arruga d'una mà, dos dits que es freguen...) i amb una gran sensibilitat a l'hora de mostrar el paisatge

>> Imatge de la pel·lícula *Fluvius*.

>> *Com-s'ha-fet de Fluvius.*

semblar, encara és possible un cinema poètic que no sigui carrincló i que no caigui en la beneitura costumista. Com explicar-ho perquè ens entenguem? En aquest exercici de paisatgisme contemporani, hi ha cabuda per a l'animal que, després d'haver crescut i jugat amb els petits de la casa, és degollat, desplomat i menjat a taula. I també per a les despulles de la caça, que es desintegren amb moscam inclòs.

El cineasta treballa ara en el segon llargmetratge, que, sense abandonar el format documental, incorpora d'una manera més clara la ficció. En la nostra conversa, el director comparteix la dificultat, extrema, per poder sostenir econòmicament les produccions. Sense ajuts i amb poques productores, i encara menys quan es tracta d'un cinema que fuig de la cultura majoritària, com és l'opció de Puigbert. «Ara estem movent la pel·lícula següent, però és molt difícil i cada vegada ho és més. Al final s'acaba portant a un nivell d'activisme. Ho faig perquè s'ha de

fer, hem de ser fidels a la mirada pròpia, això és el que em manté. I també gràcies a un equip humà que s'hi ha implicat d'una manera personal. Tot plegat és un acte de fe.»

Esperarem la nova proposta d'un director amb una fe inamovible en el cinema, com ja va suggerir Tue Steen Müller l'any 2022 al blog de crítica danès *Filmkommentaren*: «Lluny de la tradició periodística del documental català, molt més a prop de la tradició bàltica del documental poètic que tantes vegades he elogiat: poques paraules, imatges que porten la pel·lícula, cinema lent, un treball de càmera excel·lent, un homenatge al món on vivim, a les petites coses de la vida quotidiana que sovint oblidem, a la connexió entre l'home i la natura, al vent que ens mou». El crític i director danès acabava dient: «It is cinema». Justament, això és cinema.

>> *Cartell de Fluvius.*

